

4. Пирогова Е.А. Совершенствование физического состояния человека. – *Здоров'я*, 1989. – 164 с.
5. Рабочая книга социолога. 2-е изд. перераб. и доп. – Москва: Наука, 1983. – 47 с.
6. Романенко В.В., Куц О.С. Рухова активність і фізичний стан студенток вищих навчальних закладів. – Вінниця: ВДПУ, 2003. – 132 с.
7. Рябуха О.І. Вчення про здоров'я. – Львів: Ліга-Прес, 2001. – 112 с.
8. Федоренко І. Основні напрями подальшого розвитку фізичної культури і спорту в Україні // *Наука в олімпійському спорті*, 1998. – №1. – С.3-4.

MOTOR ACTIVITY AND LEVEL HEALTH OF WOMAN-TEACHERS 36-55 YEARS OLD

Marjana RИPAK

L'viv State Institute of Physical Culture

The form of motor activity peculiar to woman-teacher 36-55 years old is described in this article, Level of health, evaluated by V.P. Voitenko method is described.

СТАН ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТОК ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ

Віктор РОМАНЕНКО, Андрій ДРАЧУК

Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського

Останнім часом значно більше уваги привертає до себе проблема стану здоров'я студентів. Встановлюються окремі закономірності між обсягом і інтенсивністю навчального навантаження і структурою захворювань. Збільшення інтенсивності навчального процесу, без врахування основних фізіологічних закономірностей життєдіяльності організму, без раціональної організації праці, призводить до специфічних захворювань студентів, які пов'язані з розумовою перевтомою.

Переважає більшість авторів на основі медичних досліджень і педагогічних спостережень роблять наступні висновки: шлях до зміцнення здоров'я студентів лежить через систематичні і регулярні заняття фізичними вправами і в умовах вищих навчальних закладах вони необхідні впродовж всіх років навчання (Г.Л.Апанасенко, 1982р.; Ю.Б. Зуєвський 1993р.).

На наш погляд, вихідним, базовим визначенням у наших дослідженнях є поняття "здоров'я". Існує багато відтінків значення цього поняття. Ми дотримуємося визначення, що запропоноване Статутом Всесвітньої організації охорони здоров'я: "Здоров'я - стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не відсутність хвороб і фізичних вад" (К.Л.Андерсен, Д.Рутенфренц, 1982р.)

Стан здоров'я студенток, визначався за допомогою об'єктивних і суб'єктивних показників, а також статистичних даних лікарського контролю.

Самооцінка здоров'я й оцінка ступеня можливого розвитку серцево-судинних захворювань проводилася за допомогою анкетування результати якого наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Самооцінка стану здоров'я та оцінка ступеня можливого розвитку серцево-судинних захворювань студенток 1-4 курсів

Курс	n	Стан здоров'я (кількість випадків в %)				
		Ідеальний Ризик відсутній	Добрий ризик мінімальн	Посередній ризик виражений	Задовільний ризик явний	Незадовільний ризик максимальн
1	39	27,5/40,0	45,0/35,0	15,0/12,5	12,5/10,0	-/-
2	52	-/2,5	20,0/62,5	32,5/20,0	27,5/7,5	15,0/5,0
3	49	-/5,0	17,5/57,5	40,0/15,0	32,5/15,0	27,5/5,0
4	48	-/5,0	15,0/47,5	15,0/20,0	40,0/17,5	27,5/12,5

Примітка: у чисельнику – кількісна самооцінка здоров'я за Войтенко В.П., у знаменнику – показники за методикою Душаніна С.О.

Як свідчать дані таблиці 1, самооцінка власного здоров'я студенток різних курсів неоднакова: на молодших курсах стан здоров'я 27,5 % першокурсників визначили як ідеальний; на другому, третьому і четвертому курсах таких не було. Більш реально оцінили своє здоров'я на старших курсах. Добрим станом здоров'я на другому курсі вважає 45 % студенток, на 15 % посереднім і задовільним 12,5 %. На четвертому курсі відповідно оцінили своє здоров'я на 15 %, 15 %, 16,6 % і 45 % студенток.

Відсутній ризик розвитку захворювань серцево-судинної системи у 40% першокурсниць, 2,5 % другого курсу, по 5 % третього курсу і четвертого курсу. У 12,5-20 % другого-четвертого курсів він явний і максимальний.

В анкеті В.П. Войтенко всі питання нами були розділені на 4 групи залежно від симптомів, які дають можливість виявити їхнє ставлення до певної хвороби. До першої групи були віднесені захворювання серцево-судинної системи: тахікардія, брадикардія, міокардит, ішемічна хвороба серця, гіпертонія, гіпотонія. Другу групу склали психічні хвороби: невроз астенічний та істеричний, невроз нав'язливих станів. До третьої групи віднесли захворювання центральної нервової системи (головного та спинного мозку): остеохондроз різних відділів хребта, мієліт (інфекційне ураження речовин спинного мозку), судинна дистонія, черепно-мозкові травми (струс головного мозку), менінгіт (запалення оболонок головного мозку). Остання, четверта група, охоплює поширені захворювання системи травлення: гастрит, гепатит, дизентерію, коліт, грижу, холецистит, кишечкам'яну хворобу та виразку шлунку.

Слід відзначити, що на молодших курсах ми отримали найбільшу кількість негативних відповідей на питання, які за симптомами належали до першої (захворювання серцево-судинної системи) і четвертої (гастрити і коліти) груп. На старших же курсах студентки скаржаться на захворювання серцево-судинної системи переважно з другої групи захворювань.

Завантаження в гуманітарних вузах часто призводить до напруження психічних функцій, надмірного перенавантаження, перевтоми і, загалом, до психічного виснаження людини в цілому, що є основною передумовою неврозу та інших захворювань.

В останні роки, виявлено досить велику кількість студенток з відхиленням в стані здоров'я. Неухильно зростає кількість спеціальних медичних груп.

Так, при диспансеризації студенток-першокурсниць виявлено 34-62 % випадків відхилення в стані здоров'я. Із них на спеціальну медичну групу припадає 14-21 %, на підготовчу 12-18 %, на основну 58-65 % студентів. У окремих студенток зафіксовано по декілька захворювань.

Динаміка стану здоров'я студенток, що виявлена за роки навчання у Вінницькому державному педагогічному університеті, з незначним відхиленням, характерна для більшості ВЗО, які розташовані в інших регіонах.

Також нами отриманні статистичні показники щодо кількості навчальних днів пропущених з причин хвороби.

Таблиця

Кількість навчальних днів пропущених через хворобу (в %)

Курси	n	До 3-х днів	Від 3-х до 6-ти днів	Більше 6-ти днів
1	39	52,2	20,5	25,6
2	52	36,5	44,2	19,2
3	49	26,0	38,0	36,0
4	48	29,0	29,0	42,0

Аналіз отриманих даних свідчить про те, що найбільша кількість пропущених навчальних днів виявлена на третьому і четвертому курсах. Ми це пояснюємо тим, що впродовж навчання в вузі стан здоров'я студенток з кожним роком погіршується, що підтверджується низкою досліджень інших авторів (П.В.Зайцев., В.Ф.Стафеев, А.Н.Образцова, 1991р.). На молодших курсах захворювання не довготривалі і часті пов'язані з грипозними епідемічними хворобами.

Література

1. Андерсен К.Л., Рутенфренц Д. Привычная физическая активность и здоровье // Региональные публикации ВОЗ. Европейская серия. – 1982. – № 6. – с.13-42.
2. Войтенко В.П. Здоровье здоровых: Введение в санологию. – К.: Здоров'я, 1991. – 280 с.
3. Апанасенко Г.Л. и др. Об оценке состояния здоровья человека // Врачебное дело. – 1986. – № 5-с. 112-114.
4. Зайцев П.В., Стафеев В.Ф., Образцова А.М. Контроль за динамикой состояния здоровья и двигательной активностью студентов // Вопросы физ.воспитания студентов. – Москва, 1991. – Вып.22 – с.3-6.
5. Чоговадзе А.В., Прошляков В.Д., Мацук М.Г. Физическое воспитание в реабилитации студентов с ослабленным здоровьем: учебное пособие. М.: Высшая школа, 1986. – 140 с.

STATE OF HEALTH OF THE STUDENTS HUMANITARIAN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Victor ROMANENKO, Andrey DRACHUK

Vinnitsa State Pedagogical University after I. Kotsubunskiy

Annotation. So, the results of our experiment show that the state of health of all students is different and it is necessary to lead optimal forms and methods of physical training.